

พระราชบัญญัติ

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติ
ไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ประธานรัฐสภา” หมายความว่า ประธานรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่
รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีสภานิติบัญญัติสภาเดียว ให้หมายความว่าถึงประธานแห่งสภานั้น และในกรณีที่ไม่มี

ประธานรัฐสภา ประธานรัฐสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้หมายความถึงผู้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติราชการแทนประธานรัฐสภา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

“รองประธานกรรมการ” หมายความว่า รองประธานกรรมการการเลือกตั้ง

“เลือกตั้ง” หมายความว่า เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

“สมาชิกสภาท้องถิ่น” หมายความว่า สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเขตของกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเมืองพัทยา กรรมการสุขาภิบาล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นอื่นใดตามที่จะได้มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

“อนุบัญญัติ” หมายความว่า กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือบทบัญญัติอื่นใดที่มีศักดิ์ต่ำกว่าพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“รองเลขาธิการ” หมายความว่า รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้ช่วยเลขาธิการ” หมายความว่า ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้ประธานรัฐสภารักษาราชการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการการเลือกตั้งจำนวนเก้าคนซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำของสภาผู้แทนราษฎรจากผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๗

มติของสภาผู้แทนราษฎรในการถวายคำแนะนำให้แต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
แต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้ง

ให้เลขาธิการเป็นเลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๓ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และผู้นำฝ่ายค้าน
ในสภาผู้แทนราษฎรคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๘ ซึ่งเหมาะสมได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ
การเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงการได้มาซึ่งผู้มีความเป็นธรรมและมีความรู้ในการดำเนินการเลือกตั้ง

เมื่อพิจารณาคัดเลือกกรรมการการเลือกตั้งได้ตามจำนวนที่จะมีการแต่งตั้งแล้ว ให้ประธาน
สภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรร่วมกันเสนอ
รายชื่อต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา

มาตรา ๘ กรรมการการเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๕) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือของราชการ
ส่วนท้องถิ่น
- (๖) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
- (๗) ไม่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น
- (๘) ไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่ของพรรค
การเมือง หรือที่ปรึกษาของพรรคการเมือง ในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๓
- (๙) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ
- (๑๐) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (๑๑) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๑๒) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
- (๑๓) ไม่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา
- (๑๔) ไม่เคยถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดย
ประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๑๕) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๗) ไม่เคยถูกวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ

มาตรา ๙ กรรมการการเลือกตั้งต้อง

(๑) ไม่รับสัมปทานจากรัฐหรือหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานนั้น หรือเป็นคู่สัญญากับรัฐหรือหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๒) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ

มาตรา ๑๐ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหกปี นับแต่วันที่ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งแล้วจะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งอีกไม่ได้

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘

(๕) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๙

(๖) สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงบกพร่องในหน้าที่อย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือโดยทุจริต

มาตรา ๑๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรให้พิจารณาว่ากรรมการการเลือกตั้งผู้ใดมีกรณีตามมาตรา ๑๑ (๕) หรือ (๖) และต้องพ้นจากตำแหน่ง

ในการพิจารณาดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายจำนวนเจ็ดคน ซึ่งอย่างน้อยให้พิจารณาแต่งตั้งจากกรรมการ

ร่างกฎหมายหนึ่งคน ผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการตุลาการตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหนึ่งคน ผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการอัยการตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการพิเศษฝ่ายหนึ่งคน เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นว่าการกรรมการการเลือกตั้งมีกรณีต้องพ้นจากตำแหน่งหรือไม่

ในการพิจารณาสอบสวนกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการวิสามัญและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเรียกบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ หรือสั่งให้บุคคลใดๆ มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็น หรือสั่งให้บุคคลใดๆ ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มติของสภาผู้แทนราษฎรว่าการกรรมการการเลือกตั้งมีกรณีต้องพ้นจากตำแหน่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร และให้มีผลให้กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่สภาผู้แทนราษฎรมติ

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอย่างช้าไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งขึ้นใหม่ ให้กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งขึ้นใหม่ แต่ต้องแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งขึ้นใหม่อย่างช้าไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบวาระ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ให้กรรมการการเลือกตั้งเลือกกรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการและรองประธานกรรมการทุกครั้งที่มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งทั้งคณะ หรือเมื่อตำแหน่งประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการว่างลง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๖ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการการเลือกตั้งมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม และถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการการเลือกตั้งผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการการเลือกตั้งผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุมในเรื่องนั้น

การประชุมคณะกรรมการ นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวันเลือกตั้งและวันสมัครรับเลือกตั้ง

(๒) กำหนดการแบ่งเขตเลือกตั้งหรือกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งของเขตเลือกตั้ง ในกรณีที่การเลือกตั้งนั้นมีกฎหมายกำหนดให้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งหรือกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งของเขตเลือกตั้ง

(๓) ออกข้อกำหนดเป็นแนวทางให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งหรือที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งไปดำเนินการเสนอเพื่อตราพระราชกฤษฎีกาหรือออกอนุบัญญัติหรือปฏิบัติต่อไป และคณะกรรมการจะกำหนดให้การเสนอเพื่อตราพระราชกฤษฎีกาหรือการออกอนุบัญญัติหรือการปฏิบัติในเรื่องใดจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อนก็ได้

(๔) ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับบริการที่รัฐจะจัดให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียงเลือกตั้ง ที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกพรรคการเมือง และส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งที่ชอบด้วยกฎหมายและระบอบประชาธิปไตย ข้อกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงความประหยัดและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติประกอบด้วย

(๕) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในการนี้ให้มีอำนาจเรียกให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวชี้แจงข้อเท็จจริง หรือยับยั้งการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติตามกฎหมาย

(๖) ตรวจสอบการลงคะแนน การนับคะแนนและการรวมคะแนนเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ในการนี้ให้มีอำนาจสั่งให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบหรือนับคะแนนใหม่ได้

(๗) อนุมัติการประกาศผลการเลือกตั้ง

(๘) ดูแลและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือบุคคลอื่นใด ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

(๙) พิจารณาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และมีอำนาจหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลใด ที่เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นการทุจริตหรือการประพฤติมิชอบในการเลือกตั้ง

(๑๐) ศึกษาและเสนอแนะแนวทางและวิธีการปรับปรุงการดำเนินการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องตลอดจนเสนอแนะมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตและการประพฤติมิชอบในการเลือกตั้ง รวมทั้งแนวทางในการรณรงค์ ส่งเสริมและให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ และยุติธรรม

(๑๑) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและข้อสังเกตเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา
มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการได้

ให้อนุกรรมการได้รับคำตอบแทนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๙ เมื่อมีกรณีที่ต้องเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้นายกรัฐมนตรีสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกระทรวงมหาดไทยสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นผู้แจ้งถึงความจำเป็นที่ต้องกำหนดให้มีการเลือกตั้งให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว และให้คณะกรรมการกำหนดวันเลือกตั้งและวันสมัครรับเลือกตั้งโดยคำนึงถึงระยะเวลาที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งกำหนดด้วย

เมื่อมีการกำหนดวันเลือกตั้งและวันสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๙ (๑) แล้ว ให้ดำเนินการเสนอเพื่อตราพระราชกฤษฎีกาหรือออกอนุบัญญัติหรือประกาศตามบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

ในกรณีที่มีเหตุอันควรทำให้ไม่อาจดำเนินการให้มีการเลือกตั้งในวันที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่งได้ ให้คณะกรรมการเปลี่ยนแปลงกำหนดวันเลือกตั้งและวันสมัครรับเลือกตั้งได้

เมื่อมีการกำหนดให้วันใดเป็นวันเลือกตั้งหรือวันสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการเลือกตั้งดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการแบ่งเขตเลือกตั้งให้เกิดความเป็นธรรม คณะกรรมการอาจขอให้กระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร กิจกรรมในพื้นที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ในพื้นที่แก่คณะกรรมการได้

ทุกปี ให้คณะกรรมการประกาศแบ่งเขตเลือกตั้งและกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง และให้เขตเลือกตั้งและจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งเป็นไปตามประกาศนั้นจนกว่าจะมีการประกาศใหม่

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่คณะกรรมการออกข้อกำหนดตามมาตรา ๑๙ (๓) และ (๔) ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งหรือที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดำเนินการเสนอเพื่อตราพระราชกฤษฎีกา หรือออกอนุบัญญัติหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดนั้น

ในกรณีมีข้อกำหนดให้ออกอนุบัญญัติในเรื่องใด ถ้าผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งหรือที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งไม่ดำเนินการออกอนุบัญญัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าว ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกข้อกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ข้อกำหนดนี้ให้มีผลใช้บังคับได้เสมือนหนึ่งเป็นอนุบัญญัติที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งหรือที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๒ การประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ

มาตรา ๒๓ ในการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินตามเงื่อนไขที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งกำหนดตามมาตรา ๑๗ (๘) ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอย่างน้อยคณะหนึ่งเพื่อช่วยดำเนินการ และคณะอนุกรรมการดังกล่าวต้องประกอบด้วยผู้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย การเงิน และการบัญชี

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีสิทธิขอให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการในเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามอำนาจหน้าที่หรือถ้าเห็นว่ากรณีนั้นเป็นการกระทำผิดทางวินัยให้ส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยของผู้นั้นดำเนินการต่อไป หรือถ้าเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญาให้แจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ หรือฟ้องคดีต่อศาล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องในทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครองหรือลักษณะอื่นใดเกี่ยวกับการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งได้ ในการดำเนินคดีให้คณะกรรมการมีอำนาจร้องขอให้พนักงานอัยการหรือมอบหมายให้บุคคลใดดำเนินการแทนได้

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือส่งผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณา หรือส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา

(๒) เรียกให้ผู้ร้องเรียนมาชี้แจงประกอบคำร้องเรียนหรือนำพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา

(๓) เรียกให้บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) เข้าไปตรวจสอบสถานที่ที่เกี่ยวกับเรื่องที่มีการร้องเรียนโดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ทราบล่วงหน้าในเวลาอันสมควร

(๕) เข้าไปตรวจตราในที่เลือกตั้งหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งได้

(๖) ขอให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมาช่วยปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวได้ตามที่เห็นเป็นการเหมาะสม ทั้งนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นแล้ว

มาตรา ๒๖ ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งคณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ให้ทำหน้าที่ช่วยสอดส่องดูแลและสนับสนุนให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรม

การแต่งตั้ง การดำเนินการ การยุบเลิก ค่าใช้จ่าย และค่าตอบแทนของบุคคลหรือคณะบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการการเลือกตั้ง อนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๒๔ และผู้ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๖ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๒

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๘ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่ไม่สังกัดหน่วยงานใด และอยู่ในบังคับบัญชาของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๙ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ

(๒) ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(๓) เผยแพร่วิชาการและให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๔) รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเลือกตั้ง

การทุจริตหรือประพฤติมิชอบในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้เลือกตั้ง พรรคการเมือง หรือบุคคลอื่นใด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๓๐ ให้มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นตรงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้มีรองเลขาธิการหรือผู้ช่วยเลขาธิการ หรือมีทั้งรองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากเลขาธิการก็ได้

รองเลขาธิการหรือผู้ช่วยเลขาธิการมีอำนาจหน้าที่ตามที่เลขาธิการกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา ๓๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการข้าราชการการเลือกตั้ง” ประกอบด้วยประธานกรรมการเป็นประธาน กรรมการการเลือกตั้งสองคน ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสาขาการบริหารงานบุคคล สาขาการจัดการองค์การและสาขากฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการเลือกขึ้นสาขาละหนึ่งคน และเลขาธิการเป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการการเลือกตั้งและให้แต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และให้นำมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการข้าราชการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนแทน ก.พ. และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ ก.พ. ตลอดจนมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการใดๆ แทน ยกเว้นการออกกฎ ก.พ. และการตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีเจ้าสังกัด เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ อ.ก.พ. กรม เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการการเลือกตั้ง

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย การที่นายกรัฐมนตรีจะสั่งหรือแต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ไปปฏิบัติราชการในกระทรวง ทบวง กรมอื่น ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการ และต้องได้รับความยินยอมจากข้าราชการผู้นั้นด้วย

มาตรา ๓๒ การแต่งตั้งเลขาธิการต้องได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับ

การบรรจุให้บุคคลดำรงตำแหน่งระดับ ๕ ขึ้นไป ในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้เลขาธิการเป็นผู้สั่งบรรจุเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการแล้ว

มาตรา ๓๓ นอกจากการมอบอำนาจให้แก่อนุกรรมการแล้ว คณะกรรมการอาจมอบอำนาจในการบังคับบัญชาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และการดำเนินการทางวินัยบางกรณีให้แก่ประธานกรรมการก็ได้

มาตรา ๓๔ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาทะเบียนประวัติและการควบคุมเกียจคร้านอายุของข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติ อนุญาต หรือให้ความเห็นชอบของปลัดกระทรวงหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือคณะรัฐมนตรี ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖ ให้คณะกรรมการเสนองบประมาณรายจ่ายของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่เห็นด้วยกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของสำนักงานงบประมาณ คณะกรรมการมีสิทธิหักทวงโดยรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อวินิจฉัย

ผลการวินิจฉัยของคณะรัฐมนตรีตามวรรคสองให้บันทึกไว้ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และให้ประธานกรรมการหรือกรรมการการเลือกตั้งที่ประธานกรรมการมอบหมาย และเลขาธิการมีสิทธิเข้าชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้

มาตรา ๓๗ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณารายงานประจำปีของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในการติดตามดูแลโดยทั่วไป สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาอาจมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการชี้แจงเป็นหนังสือหรือมาชี้แจงด้วยวาจาหรือส่งเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการพิจารณารายงานประจำปีของคณะกรรมการหรือการปฏิบัติงานใดๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการได้ และในกรณีมีเหตุอันควรจะมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานก็ได้

หมวด ๓
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๘ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นใดที่เรียกหรือสั่งให้ส่งตามมาตรา ๑๒ วรรคสามหรือมาตรา ๒๕ (๑) (๒) หรือ (๓) หรือไม่อำนวยความสะดวกในการเข้าไปตรวจในสถานที่ตามมาตรา ๒๕ (๔) และ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๙ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร กัดเลือกผู้ซึ่งเหมาะสมได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งตามจำนวนที่กำหนดในมาตรา ๖ และเสนอรายชื่อต่อสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ชักช้า แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญกำหนดให้พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ไว้ด้วยนั้น มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ (๑) มาใช้บังคับ

มาตรา ๔๑ เมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ให้ประธานรัฐสภากำหนดวันเพื่อให้กรรมการการเลือกตั้งมาประชุมเป็นครั้งแรก การดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่กระทำไปแล้วก่อนวันประชุมดังกล่าวให้เป็นอันใช้ได้ แต่การดำเนินการต่อไปให้อยู่ในการควบคุมดูแลของคณะกรรมการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในระยะเริ่มแรก ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีสถานที่และข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจำนวนหนึ่ง เพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการเป็นการชั่วคราวได้ ตามความเหมาะสม

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่มีการเลือกตั้งก่อนที่จะมีประกาศกำหนดเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดการแบ่งเขตการเลือกตั้งและจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งคราวนั้นเป็นการเฉพาะได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้บริสุทธิ์และยุติธรรม และเพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาระบบการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรมเช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้